

Förteckning öfver de jordeböcker å frälsegods i Göteborgs och Bohuslän, som...

Arcadius, Carl Olof,

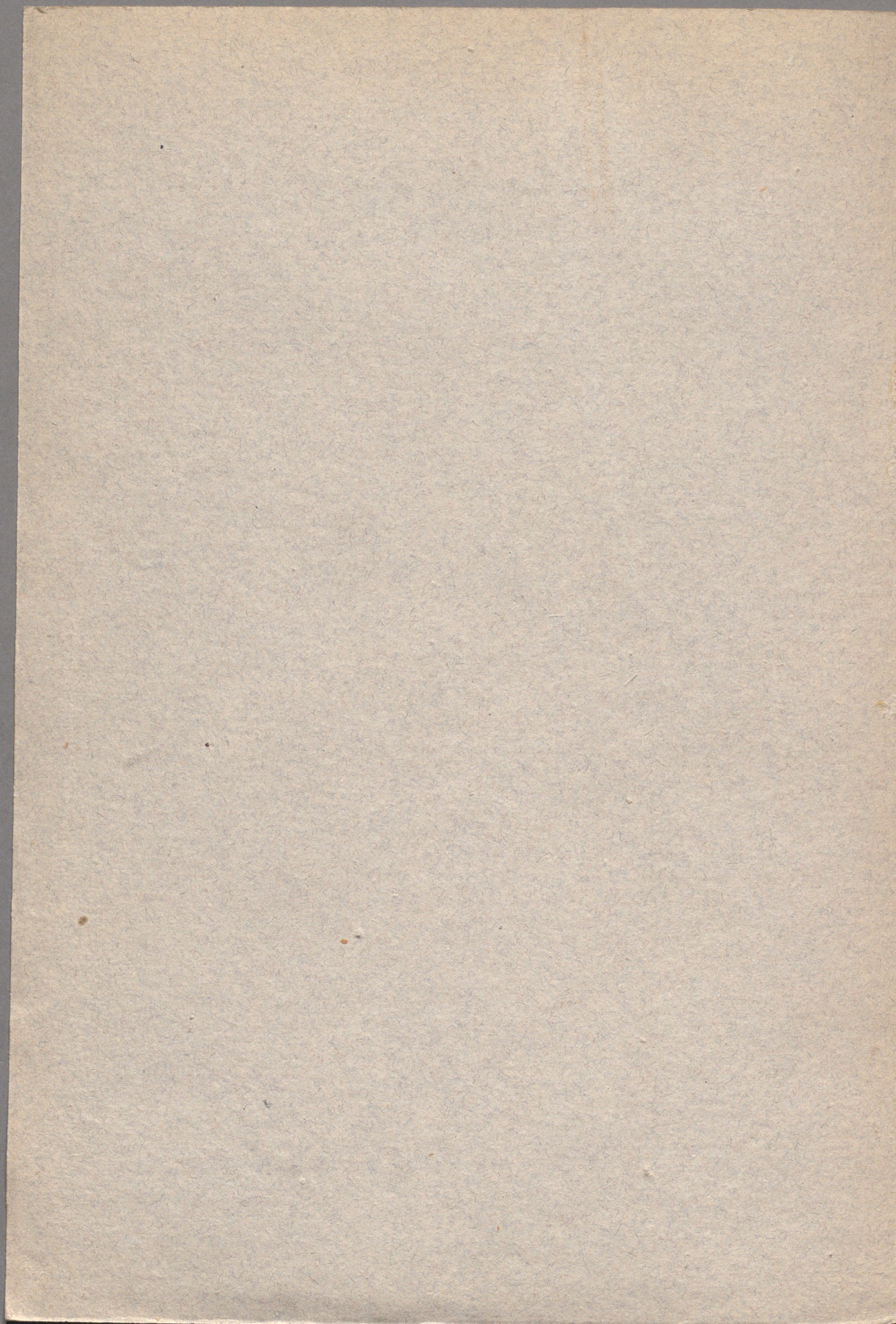
7 B a Br.

National Library
of Sweden

ARCADIUS

Bibliography
(Pr.)

Förteckning öfver de jordeböcker
å frälsegods i Göteborgs och Bohuslän, som inlemnades till
kronan år 1659 och följande år.

Af C. O. ARCADIUS.

1. Samtidig förteckning.

Desse effterbemelte af Ridderschapet och Adelen här i Bahuus lähn hafwa till Cronones Rächningecontor på Bahuus Slott inlefwera låtit, nämligen.

A:o 1660 den 14 Aug. Wälborna Fru Margreta Huitfeldth till
Sundzby låtit inlefwera
1 jordebook { vnderschrifwen och anno-
terat, men der utj icke in-
fört någon owiss eller extra
ordin. räntta.

NB fattas copier af brefwen.

Den 14 Aug. Wälbördig Päder Måneschiöld till
Wädzöe inlefwerat allenest
1 jordebook { Alle godzen, så när som
Wädssö, hafuer Fru Mar-
greta Huitfelth af honom
i vnderpant för försträchte
penningar.

NB fattas copier af brefwen.

Den 14 Aug. Fordom Öffwerste wällb. Johan Ferickz
till Åhby inlefwerat.
1 jordebook,
1 liten förteckningh på förbytte och
igenbekombne godz.

NB. Ovidimerat. 1 copia af et köpobreeff allenest på
Och dess förutan fattas ändå en deel aff godzen. Original bref-
bref och copier på 6 gårdar. wet sade han sigh icke hafwa, ej
heller så snart kunna få tillstädes.

NB. Ähr en bonde, doch }
mener han få niuta adelsfrij- } Nills Pedersson i Vde-Reesta inlef-
het, efter brefuit, på sin hu- } wererat den 18 Aug:
strus schlächtlinia.

1 copia af et adelsbref, da- } Colla-
terat Bahuus A:o 1490. } tionerat.
1 copia af en domb, A:o 1607. Ori-
nalet war intet tillstädes.

A:o 1660 den 4 Octob. Wälbördigh Päder Bagge till Hollme
lätit inlewerera igenom Fru Mar-
greta Huitfeldt

allenest 1 förteckningh eller jor- } Godzen hafwer
debook, doch icke till- } wälb. Fru Mar-
Fattas copier af brefwen. tyllest behöri- } greta Hvitfelt
noterat } i vnderpant.

A:o 1660 den 4 Oktob. Wälbördigh Effwert Nettelhorst till¹ —
lätit inlewerera igenom Fru Mar-
greta Hvitfeltt.

Fattas copier af breffwen. 1 liten förteckningh eller jordebok,
som hans sväger Peder Bagge vnder-
schrifvit hafver.

På ett löst blad är antecknadt:

Nills Pedersson inlewererat den 18 Aug.:

NB. ingen jordebok, men allenast 1 copia af 1 domb så och
copia af adelsbrefuit, angående bemele Nills Päderssons, med sin
hustro ärtelige bekombne, frällssegodz, som är

Vde Resta huffwudgårdh, den han sielff påbor.

Ähr skattat i taxan på adelens russtienst för

2 & smör.

¹ Gårdens namn har ej blifvit hitskrifvet.

Hisingen, Biörland sochn. Olle Torgersson, af Thor Gunnerssons adelsslächt (vide folio 905) — NB vill räk- nas af adél — i Lössby 1 gård, dess halfva foring ähr 4 hester.	}	Dessa stå för $\frac{1}{2}$ fo- ring i jordeboken. NB måste införas med full rântta och kiennas vnder eronan.
Inland, Kareby sochn. Hanekållen, $\frac{1}{2}$ gård, ähr öde, doch opsådd af en inhysses qwinna, som nu bor der.	}	

På ett annat blad läses:

Inland Norder schiberj Hollte sochn		
Nills Persohn bor sielff derpå.	{ Vde Resta. ¹ Rântter 2 æ smör.	{ Gammelt knabegodz, $\frac{1}{2}$ gårdh, och finnes intet i jordeboken införd.
På Hising i Biörland sochn	{ Olle Torgersson — räcknas af adell — i Lössby, 1 gård, 4 hester	{ Dette stå för $\frac{1}{2}$ foring i jordeboken och dess öfriga rântta hafva bönderne inne hossigh och förmena at kunna det forswara vnder frelsse.
Inland, Kareby sochn — Hanekållen, $\frac{1}{2}$ öde, 2 hester	}	

Öfverst på detta blad är antecknad:

Thore Persson var Nills Persons hustrus fader. Härvid har dock en annan samtidig hand ändrat de två första orden till "Thore Perssons" och tillagt "fader Thore Gunnersson förwerfvade sig adelschap eller knabeschiöld."

Längre ned på samma sida läses:

Denne ofwanbemelte Thore Paderssoms fader var Thore Gunnersson. Han hafver bekommit frijheet och frälsse som andre riddare och swänner aff Kong Hans A:o 1490 och — (någon fortsättning finnes ej).

Å andra sidan af samma blad står:

3 $\frac{1}{2}$ gård hölle 1 häst	Tyffkijl ..... 1 Sörhülle ..... 1 Bräcke ..... $\frac{1}{2}$ Holm ..... $\frac{1}{2}$ Resta ..... $\frac{1}{2}$	} Utrusstade 1 ryttare } A:o 1657 i Krabbens } tidh. } NB uti fredztijder } ha de intet gifwit.
--------------------------------------	---	---

¹ Öfver raden är skrifvet: NB Säterij.

2. **Annan samtidig förteckning**, utgörande fortsättning af den föregående.

Desse efterbemelte af Ridderschapet och Adelen här i Bahuus lähn hafwa (: efter hans Excell: herr Gouverneurens senaste påbudh och utgångne befalldningh :) till Cronones Räckninge Contor på Bahuus Slott låtet inlewerera double copier af sine original breeff på deras frällsse godz.

Frij Adels personer,
som ähre af adelig slecht och familia.

- Anno 1661 den 18 Aprilis. Wälborne Fru Dorothea Bielcke låtet inlewerera — *stycker*¹ copier, huilka begynnas på folio 1 och lychtas på folio 318.
- Dito A:o den 26 Aprilis. Wälb. Frw Margreta Huitfeldtz copier begynnas på folio 319 och ändas på fol. 475. NB allenest de på Sundzby godzen.
- den 26 Aprilis. Fordom Öfwerste wälb. Jahan Ferix copier begynnas på folio 476 och ändas på fol. 510.
- den 27 Aprilis. Wälbördig Peder Bagges copier begynnas på folio 511 och ändas på folio 570; blefwe inlewererade af welb. frw Margreta Huitfelt, som godzen hafwer utj brukelig vnderpant.
- den 27 Aprilis. Wälbördigh Peder Måneskiöldz copier ähro vtj Peder Bagges, efter som dennes godz ähro arfde af samma sterbhuus.
- den 30 Aprilis. Inlefd:de af Ferixes fougde { Wälbördigh Oluff Reersons copier begynnas på folio 571 och lychtas på folio 598.
- den 30 Aprilis. { Wälbördigh Richert Munckz copier — NB: allenest et af Oluf Reersons arfschifftebreff — folio 574.
- den 19 Augustij. Welb. Jungfru Anna Catharina Nettelhorstz copier begynnas på folio 645 och endas på fol. 664.
- den 1 Novemb. Wälb. Anders Jönsson Dahlepijl inlewererat et skifftebreff, begynnes på fol. 665 och ändas på folio 668.

¹ Antalet har ej blifvit utsatt.

A:o 1662 den 12 Decemb. Wälb. Päder Krabbe låtet inlefwera
en jordebook sampt 3 dubble copier.
Begynnas på folio 755 och lyctas på
folio 762.

NB. fattas ännu flere copier.

Oadels personer.

Anno 1661 den 22 Majj.	} Fordom ländzmannen Biörn Mårtensson låtet inlefwera — <i>stycker</i> ¹ copier, huilka begynnas på folio 599 och lyctas på folio 635.
Vtj Jnlandz fögderij	
den 6 Junij.	} Fougden Rasmus Jönsson inlefw nest 1 dubbel copia; <i>begynnes</i> folio 636, <i>lyctas</i> 638.
Vti Hijsings fögderij den 11 dito.	
den 12 Junij.	} En bonde eller knabe Nills Andersson i Norwigh inlefwerat en dubbel copia; <i>begynnes</i> på folio 639 och lyctas på folio 641.
den 5 Novemb.	
den 7 dito.	} Hinrich Rasmussen inlefwerat 1 dub- bel copia: <i>begynnes</i> fol. 642 och lyctas på folio 644.
den 7 dito.	
den 7 dito.	} Kyrekioherden i Rommeland Hr. Jöns Larsson Daal inlefw 4 dubble copier; begynnas på folio 669 och lyctas på folio 675.
den 7 dito.	
den 7 dito.	} Rådmannen i Marstrandh Christopher Torgersson inlefw en copie af et kiöpe- breff angående allenest Rödh och Tiuf- wekijhl. På de öfrige godzen finnas inge copier, eij heller original breffwer, vtan berettas wara aff wädeldh op- brända A:o 1643; vtwisar Borgm:r och rådz witnesbyrd fol. 680. <i>Begynnes</i> på fol. 677, så och en vnderschrifwen förtekningh på alle godzen, lyctas på fol. 684.
den 7 dito.	
den 7 dito.	} Handelsmanen i Marstrandh H:r Jochim Vesper låtit inlefw allenest en vnder- schrifwen förtekningh på sin $\frac{1}{4}$ gård frälsse, folio 685. Är vtaff förrberörde godz kiöpt.
den 7 dito.	

¹ Antalet har ej blifvit utsatt.

- A:o 1661 den 7 Novemb. Borgmestaren i Marstrand Jffwer Hellgiesson låtet inlefa en copia af et kiöpebreff, fol. 686, och der iempte en sin egen vnderschrefwen förklaring och förtekningh på alle sine godz, folio 689.
- den 12 Novemb. En bonde Oluff Biörnsson i Staby inleff: t et pantebreeff på $\frac{1}{2}$ frelsegårdh Staby, folio 692, så och et kiöpebreff på be:te $\frac{1}{2}$ gårdh, folio 696.
- den 15 Novemb. Kyrkeherden H:r Anders Hällgiesson i Möckleby låtet inleff: ra copia (?) aff et mageschiffte breff, folio 699, så och aff et arffschiffte, folio 702.
- den 18 Novemb. Lagmannen Hans Frantzson låtet inleffwerera 10 st:r double copier af sine breeff, jtem — st:r¹ double copier, som ähr en transumpt aff et arffschiffte A:o 1645, huilka begynnas på folio 704 och lychtas på folio 731.
- den 26 Novemb. Kyrkeherden i Solbergh Herr Frantz Hansson låtet genom sin cappelän inleffwerera sine copier, begynnas på folio 735 och ändas folio 751; doch fattas besched på en gård her.
- den 26 Novemb. Fordom borgmesters sal. Fredrich Christophersons encka inleffwe: t 2:ne double copier, begynnas på fol. 752, lychtas 754.
- A:o 1663 den 6 Martj. En bonde Nills Tolleson inleff: t copia af et pantebreeff på $\frac{1}{2}$ frelsegård her i Sörwijken, lychtas folio 764.
- 1663 den 10 Martj. Borgaren i Oddewall Rasmus Jörgenson och hans svågrer Jörgen Werner och Albrecht Höfwell inleff: t copier på 2 arck, begynnes på fol. 765, lychtas 770.
- 1663 den 12 Martj. Nills Påschessons copier inleff: de, begynnes folio 771, lychtas 778.
- Sahl. Noringes copier fol. 779 l. 785. NB Originalerne ähre opwiste och collationerade.

¹ Antalet har ej blifvit utsatt.

- A:o 1663 den 14 April. Befaldingzman welb. Swen Andersson inleff: et breff på wälbördigh Peder Krabbes godz, allenest någre gårdar, begynnes på fol. 788 och lyctas fol. 791. NB original brefwet haf: Swen Andersson påsedt hemma hoos sigh.
- Dito. Inleff: copier aff sal. Her Holgers erffwingers i Kongelff frelssegodz, som ähr Her Nills Holgersson i Morlanda och Her Hinrich Jenssen i Teigneby och deras mederfwingers; begynnes på folio 792 och lyctas på folio 806. Dess original haf: Swen Andersson confererat; lyctas på folio 813.
- A:o 1663 den 28 Aprilis. Fordom fongde wel. Påfwell Nilsson sielff inleffwererat copier af sine breffwer, begynnas på folio 814 och lyctas på folio 874; huileka copier mot dess originaler af migh ähro påsedde och collationerade. Noch 2:ne copier, lyctas på folio 879.
- A:o 1663 den 14 Majj bleff her i contoret inleffwererat copier af sahl. Peer Nilssons breffwer på hans frälssegodz, men sielffwe original breffwen ähro mig ännu intet opwiste. Her hoos finnes och en jordebook, som sal. Peer Nilsson haf: sielff inleffwererat och vnderschrefwet. Bemelte copier begynnas på folio 880 och lyctas på folio 892.
- A:o 1663 den 19 Majj haf: häradschrifwaren Jahan Jönsson inleffwererat copier aff fordom sworenschrifwarens Jörgen Larssons breff på hans frälssegodz, men sielffwe original breffwen ähro migh ännu intet opwiste; bemelte copier begynnas på folio 893 och ändas på folio 903.

På ett särskildt blad läses:

Efterbemelte oadell, som doch äga frälsse godz, vtaff huilka godz vthgifwes dess halfwa opbörssell till cronan, hafwa till cronones rächninge contor på Bahuus slott inleffwerera låtit

nämligen

Kyrekiöherden öfver Morland på Oroust, wellärde her
Nills Hollgersson låtit inlefwera den 16 Aug. 1660

3 st:r copier.

NB fattas jordebook.

Ländzmannen Biörn Mårtensson i Anfasteröd låtit lef-
wera den 16 Aug.

11 st:r copier. NB intet än collationerade.

Fattas jordebook.

Fordom landzschrifwer Hinrich Rassmusson låtit inlefw-
wera den 18 Aug.

1 copia, collationerat,

1 jordebook och

1 förteckningh på någre försälde godz.

3. Förteckning på de jordeböcker öfver frälsegods

i Bohus län från öfvergångstiden, hvilka år 1879

förvaras i Göteborgs och Bohusläns arkiv.

1) Jordebok öfver Wedtzö (Vese) gård i Bro, pantsatt till Mar-
gareta Hvitfeldt. Daterad Wedtzö gaard den 6 Augusti 1660 och
undertecknad af Peder Maaneschiold. 2 blad in 4:o.

2) Jörgen Laurssens i Harschau, "suoren skriffuer" i Wigen,
förteckning på jordar i Söndervigen, dat. den 12 Augusti 1660.
2 blad in folio.

3) "Jordebogh paa Aaby gaard och underliggende guodtz
paa Sodenens i Tossene sogen i Syndervigen", dat. Kongelff den
15 Augusti 1660, undert. Johan Fireks. I jordeboken är äfven
förteckning på pantegods. 10 blad, fol.

Någon tid efter är insänd särskild förteckning på de gods,
han bortskiftat till Kongl. Maj:t och kronan.

4) Fru Margareta Hvitfeldts till Sundsby jordebok, dat. den
16 augusti 1660.

Se dessa bidrag, 2:a bandet, sid. 73.

5) Fru Dorothea Bjelkes jordebok, dat. den 5 Sept. 1660.

Se första bandet af dessa bidrag, sid. 215.

6) Peder Nilssons jordebok öfver gods i Söndervigen (10 1/2
hemman), som han köpt af sal. Anders Lache i Sverige m. fl.,
dat. Broland den 6 Sept. 1660. 4 blad, 4:o.

7) Ett häfte af 6 blad fol., innehållande

Henrik Rasmussons förteckning på frälsegods (3 1/2 gårdar)
med ränta på Hising, dat. Kongelff den 6 September 1660.

På ett särskildt löst ark lemnar han uppgift på sitt sålda gods. Förteckning på frälsegods på Hising med ränta, tillhörande olika egare. Utan dato och underskrift.

Jordebok på Claus Thorgierssons gods på Hising och Inland samt i Söndervigen, 12 gårdar.

Ett särskildt blad innehåller Niells Paaschessons och Biörn Thoressons gemensamma uppgift på deras gods, dat. Torsrödt den 6 Sept. 1660.

8) "Richtig jordebog paa Holmegaards tilliggende goedtz". (Innehåller äfven Torreby med underlydande.) "Dette forskreffne godz haffuer welb. fru Margaretha Huitfeld till brugelig pandt." Dat. Holmegaard den 20 Sept. 1660, undert. Peder Bagge. 4 blad, fol.

9) Jordebok öfver Effvert Nettelhorsts gods i Tanum och Hogdal socknar (2 1/2 hemman), inlemnad af hans förmyndare Peder Bagge, dat. den 20 Sept. 1660. På samma gång uppgifves en Peder Baggens egen gård i Nafverstad socken. 2 blad, 4:o.

10) Jordebok öfver "Blommisholmb's hoffuidgaard med des nu tilligendis godtz". Utan dato, undert. Anna Catherina Nettelhorst. 4 blad, 4:o. Är åtföljd af ett bref från Dorothea Bielke, som insände jordeboken för sin "fasterdotters" räkning, dat. Korödt den 3 November 1660.

11) Björn Mårtenssons, länsman i Fräkne, frälsegods på Inland och Orust, utan dato. Ett halft blad, fol.

12) Ett häfte (4 blad, 4:o) innehållande:

"Richtig förtegnelse på mit jordegodtz aar 1661" (Rossöen med underlydande), dat. Rossöen den 3 April 1661, undert. Olle Reersen Gren.

"Richtig förtegnelse om huis dend sædegaard Thiereberg och liggende i Stalle sogn findes taxerit" (pantsatt till Margareta Hvitfeldt). Dat. Thiereberg den 4 April 1661, undert. Richardt Munch.

13) Poull Nielssens förteckning på frälsegods i Norrviken och "Registering paa minne jordebreffue som jeg sende til Svend Anderssen paa Ordust befalingsmand dend 17 April 1661." 4 blad, 1/2 fol.

14) "Jordeboegh offuer Blommidtzholm med ditz indkombst." Dat. Vrem den 9 Augusti 1661, undert. Anne Cathrine Nettelhorst. 4 blad, fol.

15) "Jordebog offuer Ousnæs gaards tilligende gods paa Thiörn." Dat. Ousnes den 2 November 1662, undert. Peder Krabbe. 2 blad, fol.

16) David Slangmans förteckning på från sal. Mats Bagge erhållna sex gårdar i Norrviken, d:to odelsgoods 11 gårdar. Utan dato. 2 blad, fol.

17) Ett häfte på (omkring) 20 blad, fol., innehållande *i afskrift*: "Jordebogh offuer Sundsby och Aaby gaarde och underliggende gods". Dat. Sundsby den 20 Juni 1682, undert. Margrette Hvitfeld.

"Jordebock offuer Olsnes och Kiereberg säsom och Agerwyk 1682", undert. Christen Munch, Peder Maaneschiölds.

Jordebok öfver Morland gods. Dat. Brunstrup den 14 Juni 1682, undert. Knud Bildt.

"Jordebock öfver Store Vrembs gaard och underliggende gårdar A:o 1681". Undert. M. S. v. Aschenberg, Wittwe v. Bildt.

"Uthräkning oppå effterskrefne mine fräsegods uthi Bahuus län". Dat. Honsätter den 24 Juni 1682, undert. Johan Stake.

"Jordebog offwer Kaaröds gaard och underliggende godz A:o 1681".

Alla jordeböckerna äro i original, försedda med egenhändiga namnunderskrifter och sigill, utom N:o 17. I N:o 7 tyckes endast första uppsatsen samt de lösa bladen vara skrifna af egarne.

Dessutom finnas förteckningar på fräsegods, för hvarje fogderi, enligt påskrift inlemnade af fogdarne 1659 och 1662, samt särskilda förteckningar för hvarje innehafvare af fräsegods, troligen upprättade af fogdarne.

I en särskild kopiebok finnas utom annat inhäftade dubbla kopior af åtkomstbrefven på fräsegods, inlemnade jemte jordeböckerna af Dorotea Bielke, Margareta Hvitfelt, fordom Öfverste Johan Ferix (Fireks), Peder Bagge, Peder Månesköld, Oluff Rersers Gren, Richert Munck, Anna Catharina Nettelhorst, Anders Jönsson Dahlepil, Peder Krabbe och 26 "oadelspersoner". På samma ställe finnas äfven inhäftade "extract", innehållande förteckningar på fräsegods särskildt för hvarje egare. Trettiofyra personer namngifvas, som ej inlemnad jordeböcker eller handlingar, mestadels egare af blott ett eller två hemman. Bland dessa är äfven fru Sofia Brahe, men "extractet" finnes dock, utvisande att hon varit egarinna af $37 \frac{3}{8}$ hemman strögods i länet. Enligt en summarisk uppgift funnos i länet år 1662: $563 \frac{1}{8}$ fräsehemman, hvaraf $164 \frac{7}{8}$ sätesgårdar och insockne, $242 \frac{3}{4}$ strögods, $8 \frac{1}{2}$ knape och 147 ofrimänsfrälse.

National Library
of Sweden

LÄSESALSLÄN

60001000388712